

6. Hafta

Ahşap Minberler

SAN316 TÜRK EL SANATLARI TARİHİ II
DR. ÖĞR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER

Ahşap Minberler

Devri için üslup belirleyici olmalarının yanı sıra teknik ve süsleme konularında da önemli izlenimler edindiğimiz ve anıtsal sayabileceğimiz ahşap minberler, Anadolu'da 12. yüzyıldan 15. yüzyıla kadar sevilerek kullanılmıştır. Daha önceleri de az sayıda görülmekle birlikte bilhassa 15. yüzyılın ortalarından itibaren mermer minberlerin yaygınlık kazanmasıyla üst düzey sanat değeri taşıyan ahşap minberler önemini kaybetmiştir. Başka bir deyişle 15. yüzyıldan itibaren üslup belirleyici olarak görebileceğimiz ahşap minberler yerini mermer minberlere bırakmıştır.

Genel olarak İslam dünyasında günümüze kalan ahşap minberlere baktığımızda Anadolu örneklerinin önemli bir yer tuttuğunu söyleyebiliriz. Şüphesiz mevcut örnekler olmasının altındadır. Buna rağmen gerek malzeme-teknik gerekse usta, bani ve tarih bilgisi bakımından önem taşırlar. Hem künde-kari tekniğinin hem de oyma tekniğinin yüzyıllara göre geçirdiği evreleri bu eserlerde görebiliriz. Yan aynalık, şerefe/taht, şerefe/taht altı ve kapılarında bulunan genel tasarım ve eleman özellikleri belli ortaklıklar gösterir. Bütün bu yüzeyleri kuşatan bordürler ile süpürgelik tasarımları da dikkate değerdir.

Örnekler üzerinde bu özellikler ayrı ayrı takip edebilecektir. Ancak burada dikkati çekmek istediğimiz husus; kitabelerindeki bir özelliktir.

Bu özelliği şu maddelere indirgeyebiliriz.

- 1) Ahşap eserdeki kitabe doğrudan kendinden söz ederek tarih veriyorsa, ait olduğu binadan daha sonra yapılmıştır ve binada ayrı bir inşa kitabesi bulunmaktadır.
- 2) Ahşap eserdeki kitabe binadan söz ederek tarih veriyorsa, ahşap eserde aynı tarihte yapılmıştır ve binada bu tarihi taşıyan başka bir kitabe bulunmamaktadır. Dolayısıyla binanın kitabesi ahşap esere konulmuştur.

3) Ahşap eserdeki kitabe kendinden ve binadan söz etmeyip tarih veriyorsa, büyük bir ihtimalle her iki eser aynı tarihte yapılmıştır ve binada ayrı bir inşa kitabesi bulunmamaktadır.

4) Ahşap eserdeki kitabe kendinden/yapıdan ve sadece baniden söz ederek tarih vermiyorsa, her iki eser aynı zamanda yapılmıştır ve tarih taşıyan kitabe binada bulunmaktadır.

Bu dört gruptan ayrı olarak kimlik bilgilerine yönelik hiçbir kitabe taşımayan bazılarında usta imzası bulunan ahşap eserler de mevcuttur.

Yukarıda belirtilen maddelerden hareketle bu eserlerin bina ile aynı tarihte yapıldığını ve kitabelerin binaya konduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

S47316 TÜRKEL SAHITLARI TARİHİ II
DR. ÖGR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER

SAN316 TÜRK EL SANATLARI TARİHİ II
DR. ÖĞR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER

SAN316 TÜRK EL SANATLARI TARİHİ II
DR. ÖGR. ÜYESİ RÜSSEM BOZER

SAN 316 TÜRK EL SANATLARI TARIHİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ RÜSSEM BOZER

SAN316 TÜRK EL SANATLARI TARİHİ II
DR. ÖGR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER